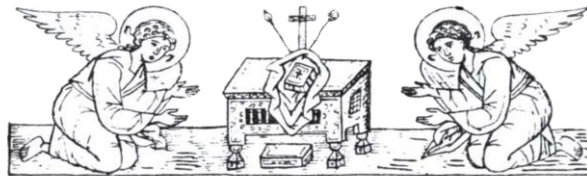

Αριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/480

Έν Καισαριανῇ τῇ 23ῃ Μαΐου 2018

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1 8 5η

Πρός
τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αίδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους
τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί
Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Θέμα : Ρήματα ζωῆς. Ἡ μελέτη καί γνώση τῆς Ἀγίας Γραφῆς

Ὁ πιστός καθοδηγεῖται στή ζωή του ἀπό τόν Θεό γιά νά ἀποκτήσει ἐπίγνωση τοῦ θελήματός Του καί τῆς ἀληθείας Του προφυλάσσοντάς τον ἀπό τήν κακία ὥστε ἀποκτώντας τίς ἀρετές νά γίνει «κοινωνός θείας φύσεως»¹. Αὐτή τήν βοήθεια ὁ πάνσοφος Δημιουργός τήν προσφέρει μέ τήν Ἀγία Γραφή.

1. Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ τοῦ θελήματος Του καί τῶν ἔργων Του στήν Ἀγία Γραφή

Στήν Ἀγία Γραφή ἀποκαλύπτεται ὁ Θεός, ἡ φύση Του, τό θέλημά Του καί τά ἔργα Του. Δέν ἦταν δυνατό νά γνωρίσει ὁ ἄνθρωπος τόν Θεό,

ἄν ὁ ἴδιος ὁ Θεός δέν φανερωνόταν σ' αὐτόν. Ἀλλά ὁ Θεός θέλησε ν' ἀποκαλυφθεῖ ὁ ἴδιος στόν ἄνθρωπο καί, ὅπως παραστατικώτατα ἀναφέρεται στήν Γένεση τοῦ Μωϋσέως ἀμέσως μετά τήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου καί τήν ἐγκατάστασή του στόν Παράδεισο τῆς Ἑδέμ, ὁ Θεός ἐπεσκεπτόταν τό ζεῦγος τῶν Πρωτοπλάστων καθημερινῶς κατά τό δειλινό².

Μετά τήν παρακοή καί παράβαση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ἀπό τούς Πρωτοπλάστους (Γενέσεως γ' καί ἐξῆς) διατηρήθηκε ἡ περί τοῦ Θεοῦ γνώση στους Πρωτοπλάστους πού τήν μετέδωσαν τούς ἀπογόνους τους. Βαθμηδόν ὅμως περιορίσθηκε σέ λίγους μόνο ἀπογόνους τοῦ Σήθ, τοῦ τρίτου υἱοῦ τῶν Πρωτοπλάστων πού γεννήθηκε μετά τόν φόνο τοῦ Ἀβελ ἀπό τόν Κάϊν, μέχρι τοῦ Νῶε, τοῦ ὁποίου ἡ οἰκογένεια ἐπέζησε τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἐπειδή ὅμως καί οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε μετά τόν κατακλυσμό ἀπομακρύνθηκαν καί αὐτοί βαθμηδόν ἀπό τήν ἀλήθεια, ὁ Θεός εὐδόκησε νά ἀνανεώσει τήν ἀποκάλυψή Του ἐμφανιζόμενος στόν Ἀβραάμ καί τούς ἀπογόνους του.

Ὅλα αὐτά διατηρήθηκαν μέ τήν προφορική παράδοση, ἀπό στόμα σέ στόμα, μεταξύ τῶν ἀνθρώπων πού ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ καί τοῦ Ἰακώβ σύμφωνα πρός τήν ἐπαγγελία πού εἶχε δώσει πρός αὐτούς ὁ Θεός μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωυσέως.

Στόν Μωϋσῆ ἀποκαλύφθηκε μ' ἓνα μοναδικό τρόπο ὁ Θεός στόν ὁποῖο δόθηκε γραπτά ὁ θεῖος νόμος (Δεκάλογος) στό ὄρος Σινᾶ³. Ὁ Μωυσῆς ἔγραψε τήν ἱστορία τῆς ἐπιδόσεως σ' αὐτόν τοῦ γραπτοῦ νόμου, μαζί καί μέ ὅσα ἄλλα φανέρωσε σ' αὐτόν ὁ Θεός, καθώς καί ἐκεῖνα πού μέχρι τῆς ἐποχῆς του εἶχαν διασωθεῖ ἀπό τήν προφορική παράδοση τῶν προγόνων του. Καί μέ τόν τρόπο αὐτό προέκυψαν τά

πρῶτα ἱερά βιβλία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος κατώρθωσε μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλά καί μετά ταῦτα, νά διατηρήσει τήν πίστη στόν Ἕνα καί ἀληθινό Θεό, μέσα σ' ὅλες τίς ἐθνικές περιστάσεις ἀπό τίς ὁποῖες πέρασε σ' ὅλο τό διάστημα αὐτό. Αὐτά τά πέντε πρῶτα ἱερά βιβλία εἶναι γνωστά μέχρι σήμερα μέ τό κοινό ὄμομα «*Πεντάτευχος τοῦ Μωυσέως*». Ἀναλόγως δέ τοῦ περιεχομένου του ἔλαβε τό καθένα ἀπ' αὐτά καί τό ἰδιαίτερο ὄνομά του, ἀπό τήν ἐποχή πού μεταφράσθηκαν ἀπό τά Ἑβραϊκά στήν Ἑλληνική, ἐνῶ στά ἑβραϊκά ἀποκαλοῦνται μέ τήν πρώτη λέξη, μέ τήν ὁποία ἀρχίζει κάθε βιβλίο, π.χ. ἡ Γένεση ἔλαβε τό ὄνομα «μπερεσίθ», ἐπειδή ἀρχίζει μέ τόν ἐμπρόθετο προσδιορισμό «μπερεσίθ» δηλαδή «ἐν ἀρχῇ».

Σ' αὐτά τά πρῶτα πέντε βιβλία τοῦ Μωϋσέως προστέθηκε ἔπειτα τό βιβλίο τοῦ *Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ*, πού περιέχει τήν ἔνδοξη ἱστορία τῆς εἰσόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν στήν γῆ τῆς ἐπαγγελίας καί ἀργότερα προστέθηκε τό βιβλίο τῶν *Κριτῶν*, πού περιέχει τά κατορθώματα τῶν διαδόχων τοῦ *Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ*. Ὑστερα δέ ἀπ' αὐτό γράφηκαν τά τέσσαρα Βιβλία τῶν *Βασιλειῶν* καί κατόπιν τά βιβλία τῶν *Παραλειπομένων* στά ὁποῖα περιλαμβάνεται ἡ ἱστορία τῶν Βασιλέων τοῦ Ἰσραήλ καί ὅλα τά ἄλλα βιβλία, ποιητικά καί διδακτικά, καθὼς καί τό βιβλίο τῶν *Ψαλμῶν*. Τά βιβλία τῶν δεκαέξι *Προφητῶν* συγκροτοῦνται σέ δύο ἐνότητες ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεώς τους. *Ἐλάσσονες Προφῆτες* εἶναι μικρότερα σέ ἑκταση βιβλία. *Μείζονες Προφῆτες* εἶναι ἐκτενέστερα βιβλία. Τελευταῖα γράφτηκαν τά τρία βιβλία τῶν *Μακκαβαίων*.

Μέ τά τρία αὐτά βιβλία συμπληρώνεται τό πρῶτο τμήμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς, πού περιλαμβάνει 49 στό σύνολο τῆς βιβλίας, τά ὁποῖα

γράφηκαν πρό της γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ σέ διάστημα 1100-1300 ἐτῶν. Αὕτη εἶναι ἡ *Παλαιά Διαθήκη*.

Τά βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης γράφτηκαν τά περισσότερα πρωτοτύπως στήν ἐβραϊκή καί μερικά στήν ἐλληνική. Σταδιακά ὅμως οἱ Ἑβραῖοι πού ζοῦσαν στήν διασπορά ἐκτός τοῦ Ἰσραήλ ἔπαψαν νά ὁμιλοῦν τήν μητρική γλῶσσα τους καί χρησιμοποιοῦσαν τήν ἐλληνική τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Αὐτό ἀποτελέσσε τήν ἀφορμή ὅλα τά βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης νά μεταφρασθοῦν στήν ἐλληνική. Αὐτό τό ἔργο τό ἀνέλαβαν νά τό πραγματοποιήσουν οἱ ἐβδομήκοντα δύο λόγιοι Ἰουδαῖοι γνῶστες τῆς ἐλληνικῆς μέ ἐντολή τοῦ Κυβερνήτου τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Β΄ τοῦ Φιλαδέλφου στήν Ἀλεξάνδρεια πού παρακινήθηκε ἀπό τόν Διευθυντή τῆς Ἀλεξανδρινῆς Βιβλιοθήκης Δημήτριο Φαληρέα νά ζητήσει τήν νομοθεσία τῶν Ἑβραίων γιά νά ἐμπλουτίσει τήν Βιβλιοθήκη. Ἔτσι ἡ ἐλληνική μετάφραση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης φέρει τό ὄνομα τῶν «*Ἑβδομήκοντα Δύο* » ἢ συνοπτικά (Ο΄) πού τό γράμμα (ο΄) ἀντιστοιχεῖ στόν ἀραβικό ἀριθμό 70. Μεταξύ τῶν δύο κειμένων ἐβραϊκοῦ καί ἐλληνικοῦ ὑπάρχουν μερικές διαφορές, ἄλλα βιβλία συμπτύσσονται - ἄλλα διαχωρίζονται. Ἐπί τοῦ περιεχομένου ὅμως δέν σημειώνεται διαφωνία.

Ὅπως ἐλέχθη στήν προηγούμενη παράγραφο ἡ Παλαιά Διαθήκη περιέχει τήν πρώτη γραπτή ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ καί τοῦ θέλήματός Του. Ἐπειδή ὅμως ὁ ἄνθρωπος εἶχε καταπέσει, ἔνεκα τῆς ἁμαρτίας, καί δέν ἦταν σέ θέση ν΄ ἀντιληφθεῖ ἀκόμη περισσότερα πράγματα περί τοῦ Θεοῦ, οὔτε καί ὁλόκληρο τό θέλημά Του, ὁ ἴδιος ὁ Θεός θέλησε ν΄ ἀποκαλυφθεῖ τότε ἐν μέρει μόνον, δηλ. ὅσον ἦταν δυνατόν νά γίνει τήν ἐποχή ἐκείνη ἀντιληπτό ἀπό τούς ἀνθρώπους «*καθώς ἠδύναντο*» καί δέν ζήτησε περισσότερα πράγματα ἀπ΄ αὐτούς, παρά μόνον ὅσα ἦταν

άπαραίτητα για να κάμουν τά πρώτα καλά βήματα στο δρόμο του Θεού, από τόν όποιο τόσο πολύ είχαν απομακρυνθεϊ.

Αυτή ή άποκάλυψη δέν ἔγινε πρός ὅλους γενικά τούς άνθρωπους, διότι στους περισσότερους άπ' αυτούς ούτε αυτή δέν ήταν δυνατό να γίνει αντιληπτή. Άλλά μέ μεγάλη σοφία ὁ Θεός προετοίμασε τό κατάλληλο ἔδαφος μέ ἓνα λαό, τό λαό του Ἰσραήλ, ὁ ὁποῖος γι' αυτό ὀνομάσθηκε στήν ἱστορία «ἐκλεκτός» λαός του Θεοῦ δηλ. ἐκλεγμένος λαός από τόν Θεό για να ἐκπληρώσει ἓνα συγκεκριμένο σκοπό στά σχέδια του Θεοῦ. Για τόν καταρτισμό αὐτοῦ του λαοῦ ἐργάσθηκε μέ πολλή ὑπομονή καί μακροθυμία για πολλούς αἰῶνες. Μεταξύ αὐτοῦ του λαοῦ ἀνεδείχθηκαν ἄνθρωποι ἱκανοί να τοῦ μεταδώσουν ὅσα ὁ Θεός τούς φανέρωνε. Αὐτοί οἱ ἄνθρωποι εἶναι οἱ Πατριάρχες, οἱ Προφῆτες καί οἱ Δίκαιοι του Ἰσραήλ. Καί σ' αὐτούς ὀφείλεται καί ή συγγραφή τῶν ἱερῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, στά ὁποῖα περιέχονται καί ὅσα ὁ Θεός θέλησε τότε να φανερώσει για χάρη τοῦ λαοῦ Του καί ὅσα ἔπραξε, ἐπίσης χάρη τοῦ ἰδίου λαοῦ, για να τόν καταρτίσει καί να τόν καταστήσει ἱκανό να χρησιμεύσει ὡς κέντρο καί πυρήνας τῆς θρησκευτικῆς καί ήθικῆς ἀναμορφώσεως τῆς ἀνθρωπότητας. Αὐτό ἀκριβῶς ἀργότερα τό ἀντιλήφθηκε καί θαυμάσια τό καθόρισε ὁ δίκαιος Συμεών στήν περίφημη εὐχαριστήριο προσευχή του, ὅταν ἀξιῶθηκε να δεχθεῖ στίς ἀγκάλες του τόν Σωτήρα ὡς βρέφος 40 ἡμερῶν⁴.

Μεταξύ ἐκείνων, πού ὁ Θεός θέλησε να φανερώσει τήν ἐποχή ἐκείνη, τήν σπουδαιότερη θέση κατέχουν ὅσα ἀναφέρονται στήν προαναγγελλομένη ἔλευση τοῦ Σωτῆρα, πρόκειται για τίς Μεσσιανικές Προφητεῖες. Αὐτές δέ, ὅσο προχωροῦσαν οἱ αἰῶνες, τόσο γίνονταν περισσότερες καί λεπτομερέστερες καί κατά γράμμα «ὅτε ἦλθε τό

πλήρωμα τοῦ χρόνου»⁵ ἐκπληρώθηκαν στό πρόσωπο καί τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας Του.

«Ὅτε ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου», γεννήθηκε ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτής, ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ. Τότε συμπληρώθηκε καί ὁλοκληρώθηκε ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ καί τοῦ θελήματός Του. Διότι «*ἡ χάρις καί ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο*»⁶ ὅπως λέγει καί ὁ ἱερός Εὐαγγελιστής Ἰωάννης. Ὁ τρόπος, μέ τόν ὁποῖο ἔγινε αὕτη ἡ συμπλήρωση καί ἡ ὁλοκλήρωση τῆς θείας ἀποκαλύψεως διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τά γεγονότα τῆς ζωῆς καί ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκτέθηκε ἀπό τούς αὐτόπτες καί αὐτήκοους μάρτυρές Του δηλαδή ἀπό ἐκείνους πού αὐτοπροσώπως Τόν γνώρισαν καί Τόν ἄκουσαν καί ἀπό ἐκείνους πού τά πληροφορήθηκαν ἀπ' αὐτούς στά τέσσαρα Εὐαγγέλια (*Κατά Ματθαῖον, Κατά Μᾶρκον, Κατά Λουκᾶν, Κατά Ἰωάννην*). Συγχρόνως δέ μέ αὐτά γράφθηκαν καί ὅσα συνέβηκαν μετά τήν Ἀνάληψη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ὅσα, ἐν τῷ μεταξύ οἱ συνεχιστές τοῦ ἔργου Του ἐμπνεύσθηκαν ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, τό Ὅποῖο Ἐκεῖνος ἀπέστειλε σ' αὐτούς κατά τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, σύμφωνα μέ τήν υπόσχεση πού τούς εἶχε δώσει: «Ὅταν δέ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, τό Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃν ἐγώ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρός, ... ἐκεῖνος ὑπομνήσει ὑμῖν πάντα ὅσα εἶπον ὑμῖν... ἐκεῖνος ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τήν ἀλήθειαν»⁷. Αὐτά ὅλα περιέχονται στίς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων», στίς 14 ἐπιστολές τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καί στίς 7 Καθολικές (Ἰακώβου, Α' καί Β' Πέτρου, Α', Β' καί Γ' Ἰωάννου, Ἰούδα) καί στήν «Ἀποκάλυψη» τοῦ Ἰωάννου.

Αὐτά τά ἱερά βιβλία, 27 στόν ἀριθμό γράφτηκαν τμηματικά καί βαθμηδόν σέ διάστημα 50 περίπου ἐτῶν μετά τήν Ἀνάληψη τοῦ Ἰησοῦ

Χριστοῦ καί ἀποτελοῦν τό δεύτερο τμήμα τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τήν *Καινή Διαθήκη*.

Αὐτές λοιπόν οἱ δύο «*Διαθῆκες*» ἡ Παλαιά πού γράφτηκε πρό Χριστοῦ καί ἡ Καινή πού γράφτηκε μετά Χριστόν ἀποτελοῦν τήν Ἀγία Γραφή (ἢ τίς Ἀγίες Γραφές ἢ τήν Βίβλο) πού περιέχεται ὁ γραπτός λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ γραπτή ἀποκάλυψη περί τοῦ Θεοῦ καί τοῦ θελήματός Του, καί ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τήν μία ἀπό τίς δύο ἱερές πηγές τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς «*Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας μας*».

Ἡ δεύτερη πηγή τῆς Ὀρθοδόξου πίστεώς μας εἶναι ἡ «*Ἱερὰ Παράδοσις*».

* * * * *

2. Παιδεία Κυρίου

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται στήν ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ πού ἔγινε σταδιακά, ὅπως ἐξηγήσαμε καί κορυφώθηκε μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Λέγει ὅτι σκοπός αὐτῆς τῆς σωτήριας γιά τούς ἀνθρώπους ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ εἶναι νά τούς καθοδηγήσει νά ἀρνηθοῦν τήν ἀσέβεια καί τίς ἀμαρτωλές ἐπιθυμίες καί νά ζήσουν μέ σωφροσύνη, μέ δικαιοσύνη καί μέ εὐσέβεια στόν παρόντα αἰῶνα⁸. Συνεπῶς ὅπως ὁ ἐπιστήμων καί ὁ ἐπαγγελματίας πρέπει νά ἔχουν κάποια μόρφωση τῆς εἰδικότητάς τους, γιά νά ζήσουν, ἐργασθοῦν καί εὐδοκιμήσουν, ἔτσι καί ὁ Χριστιανός πρέπει νά θεωρήσει καθῆκόν του ἀσυγκρίτως ἀνώτερο καί ἀναγκαιότερο νά μελετήσῃ τήν Ἀγία Γραφή, τό Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μέ τό ὁποῖο θά ἀποκτήσῃ ἐπίγνωση τῆς ὑψηλῆς ιδιότητος πού ἔχει ὡς Χριστιανός. Κάθε γνώση ἄλλη, ὅσον καί ἂν εἶναι χρήσιμη, ἔχει ὅμως τόν περιορισμό τοῦ χρόνου, καθ' ὅσον μέχρι τοῦ τάφου μόνον ἀκολουθεῖ. Ἐνῶ ἡ κατά

Χριστόν μόρφωση, πού παρέχει ἡ Ἁγία Γραφή, καθιστᾷ τόν ἄνθρωπο εὐτυχῇ καί στήν παροῦσα ζωή καί στήν αἰωνιότητα⁹.

Στήν συνέχεια τονίζονται ὀρισμένα χαρακτηριστικά πού ἀναδεικνύουν τήν Ἁγία Γραφή ὡς τό μέσο πού διαμορφώνει τόν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου κατά τήν «ἄνωθεν σοφία»¹⁰.

α΄. Ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι τό ὑπέροχο σχολεῖο τῶν Ἁγίων.

Ἀπό τόν Ψαλμό 118 (119) τόν γνωστό «Ἄμωμο» φαίνεται, ὅτι ὁ βασιλεὺς Δαυΐδ μελετοῦσε ἐπισταμένως τίς Ἁγίες Γραφές ἀδιάκοπα καί περιγράφει τόν δίκαιο ἄνθρωπο μέ τίς ἀρετές του¹¹. Εἶθε αὐτός νά ἦταν ὁ χαρακτήρας ὅλων, ὅσοι ἀποκαλοῦνται Χριστιανοί. Εἶθε, ὅχι μόνον νά ἀναγίνωσκαν ἀδιακόπως τίς Ἁγίες Γραφές, νά ἔχαιραν σ' αὐτές ἀλλά καί νά τίς τηροῦσαν. Ὁ θεῖος Διδάσκαλος καί Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ἐπεσήμανε «*Μακάριοι οἱ ἀκούοντες τόν λόγον τοῦ Θεοῦ καί φυλάσσοντες αὐτόν*»¹².

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει : «*οὐ γάρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται. ὅταν γάρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσι νόμος, οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καί μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ*»¹³

Δηλαδή : «*Γιατί στό θεϊκό δικαστήριο δέ δικαιώνονται ὅσοι ἄκουσαν ἀπλῶς τὸ νόμο ἀλλά μόνο ὅσοι τήρησαν τὸ νόμο. Ὅσο γιὰ τὰ ἄλλα ἔθνη, πού δέ γνωρίζουν τὸ νόμο, πολλές φορές κάνουν ἀπὸ μόνοι τους αὐτό πού ἀπαιτεῖ ὁ νόμος. Αὐτό δείχνει πῶς, ἂν καί δέν τοὺς*

δόθηκε ὁ νόμος, μέσα τους ὑπάρχει νόμος. Ἡ διαγωγή τούς φανερώνει πώς οἱ ἐντολές τοῦ νόμου εἶναι γραμμένες στίς καρδιές τους καί σ' αὐτό συμφωνεῖ καί ἡ συνείδησή τους, πού ἡ φωνή τῆς τούς τύπτει ἢ τούς ἐπαινεῖ, ἀνάλογα μέ τή διαγωγή τους. Ὅλα αὐτά θά γίνουν τήν ἡμέρα πού ὁ Θεός θά κρίνει διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τίς κρυφές σκέψεις τῶν ἀνθρώπων, ὅπως λέει τό εὐαγγέλιό μου»

Ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος προτρέπει :

«Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς, ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται»¹⁴

Δηλαδή : «Αὐτόν τό λόγο νά τόν κάνετε πράξη κι ὄχι μόνο νά τόν ἀκοῦτε ξεγελώντας τούς ἑαυτούς σας. Γιατί ὅποιος ἀκούει τό λόγο τοῦ Θεοῦ καί δέν τόν ἐφαρμόζει, αὐτός μοιάζει μέ ἄνθρωπο πού βλέπει τόν ἑαυτό του μέσα σ' ἓναν καθρέφτη, τον βλέπει καὶ φεύγοντας ξεχνάει ἀμέσως πῶς ἦταν. Ὅποιος ὅμως μελέτησε τόν τέλειο νόμο, δηλαδή τό νόμο τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἔμεινε σταθερός σ' αὐτόν, ὅποιος δέν ὑπῆρξε ἀπλὸς ἀκροατὴς πού ξεχνάει, ἀλλὰ τόν ἐφήρμοσε στήν πράξη, αὐτός μέ τήν ἔμπρακτη αὐτὴ ἐφαρμογή θά εἶναι μακάριος»

Ὁ Ἀπόστολος Τιμόθεος ἐγνώριζε τίς Γραφές παιδιόθεν, ὅπως ἐπισημαίνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «ὅτι ἐκ βρέφους οἶδε τὰ ἱερὰ γράμματα»¹⁵. Ὁ Ἀπολλῶ ἦταν δυνατός «ἐν ταῖς γραφαῖς ...εὐτόνως γὰρ

τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο»¹⁶. Πόση σεμνή παραγγελία δίνει ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος στούς Χριστιανούς τῆς Θεσσαλονίκης «Ὅρκίζω ὑμᾶς τόν Κύριον ἀναγνωσθῆναι τήν ἐπιστολήν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς»¹⁷. Παράδειγματα κάλλιστα, γιά νά τά ἀκολουθοῦμε.

β'. Ἡ Ἀγία Γραφή προβάλλει τά ἄξια μιμήσεως πρότυπα

Ἡ Ἀγία Γραφή ἀπέβη ἡ καθημερινή σπουδή διά μέσου τῶν αἰώνων, τῶν σοφωτέρων, σεμνοτέρων καί ὑπεροχοτέρων ἀνδρῶν, τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ, οἱ ὅποιοι διά τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔλαβαν τήν φλόγα τῆς πίστεως, μέ τήν ὁποία διακρίνονταν ὡς καιόμενοι¹⁸ καί φέγγοντες λύχνοι¹⁹ κατά τόν λόγο τοῦ Κυρίου «Ὑμεῖς ἐστέ τό φῶς τοῦ κόσμου»²⁰. Ἡ θεοσέβεια τοῦ Δαυΐδ ὁ ζῆλος τοῦ Ἡλίου, ἡ ἀκεραιότητα τοῦ Ἰωσήφ, ἡ σοφία τοῦ Μωϋσέως, τό ὑψηλό φρόνημα τοῦ Ἡσαΐα, τά τρυφερά αἰσθήματα τοῦ Ἰερεμία, ἡ σφοδρότητα τοῦ Ἰεζεκιήλ, ἡ ἀκλόνητη πίστη τοῦ Δανιήλ, ἡ αὐτοθυσία τοῦ Παύλου, καί ἡ ἔνθερμη ἀγάπη τοῦ Πέτρου, πάντα ταῦτα καί ἄλλα ἀκόμη, τά ὁποία ἀναγινώσκουμε στή Ἀγία Γραφή, προβάλλουν μπροστά μας ὡς πρότυπα ἄξια μιμήσεως.

γ'. Ἡ Ἀγία Γραφή ἀποτελεῖ κώδικα οἰκογενειακῶν καθηκόντων

Ἀλλά οἱ Γραφές, ἐφ' ὅσον μιλοῦν περί τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ τρόπου τῆς σωτηρίας του, διαφωτίζουν τόν ἀναγνώστη γενικώτερα καί περί τῶν κοινωνικῶν καί οἰκογενειακῶν καθηκόντων, διότι καθορίζουν τά καθήκοντα τοῦ πατρός, τῆς μητρός, τῶν συζύγων καί τέκνων στήν οἰκογένεια.

δ'. Ἡ Ἀγία Γραφή ἐξυγιαίνει τούς κοινωνικούς θεσμούς καί τίς διαπροσωπικές σχέσεις

Οἱ Ἀγίες Γραφές ἀπευθύνονται καί πρὸς τὴν κοινωνία καί μιλοῦν περὶ τῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσεων καί καθηκόντων ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων καί δημιουργοῦν τοὺς φιλονόμους καί ἐντίμους πολίτες καί ἠθικούς χαρακτηῖρες, μέ τοὺς ὁποίους ἡ οἰκογένεια καί ἡ κοινωνία ἠθικῶς ἐξυψώνεται καί εὐημερεῖ²¹. Μέ τὴν Ἀγία Γραφή ἀποκτοῦν ὅλοι πλήρη τὸν ἠθικό καί πνευματικό καταρτισμό καί ἐξοπλισμό τους²².

Ὁ ἱερός Αὐγουστῖνος ἔλεγε, ὅτι μέ τὴν πίστη εἶχε λάβει τὸν Χριστό ἐξ ὁλοκλήρου ὡς Σωτήρα του, καί τὴν Βίβλο ἐξ ὁλόκληρου ὡς ὁδηγό. Κατὰ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του, ὁ ἄπιστος Wilmont ἔβαλε τὸ χέρι του πού ἔτρεμε ἐπὶ μιᾶς Ἀγίας Γραφῆς λέγοντας: *«Τό μόνον πρᾶγμα, πού δύναται νά ἀντιτάξει τίς εἰς τό βιβλίον αὐτό, εἶναι μία κακή ζωή»*.

**ε΄. Ἡ Ἀγία Γραφή στηλιτεύει τὴν ἁμαρτία
καί προβάλλει τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία.**

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπιχειρηματολογεῖ γιὰ τὴν χρησιμότητα τῶν ἐντολῶν τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ ὑποστηρίζοντας ὅτι *«διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις τῆς ἁμαρτίας»*²³ καί ὅτι *«ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου»*²⁴.

Ὁ Θεός δίδοντας τὸν Νόμο καί ἀποστέλλοντας τὸν Υἱόν Του στὸν κόσμο γιὰ νά διδάξει στοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀλήθειά Του καί τὰ δικαιώματά Του ἀφήρεσε ἀπὸ τοὺς παραβάτες τῶν ἐντολῶν Του καί τοῦ ἁγίου θελήματός Του κάθε δικαιολογία γιὰ τίς παρακοές τους καί κυρίως ὅτι δέν γνώριζαν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γι'αὐτό καί ὁ Κύριος τόνισε *«εἰ μὴ ἦλθον καί ἐλάλησα αὐτοῖς ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν»*²⁵.

Ἡ Ἀγία Γραφή δέν καταδικάζει μόνο τήν ἁμαρτία, ἀλλά καί μᾶς ὁμιλεῖ περί τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας καί τοῦ ἠθικοῦ καταρτισμοῦ μας καί ἐπιδραῖ στήν πραγματοποίηση αὐτῶν διά τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

**στ΄. Ἡ Ἀγία Γραφή διδάσκει
καί στηρίζει τήν πίστη στόν ἀληθινό Θεό**

Ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὁδηγεῖ τόν ἄνθρωπο στήν πίστη καί τήν ἐπίγνωση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Πρῶτο καί κύριο ἔργο κάθε ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀπόκτηση τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Γι' αὐτό ζεῖ καί ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος. Δέν ἔχει καμμία ἀξία ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου χωρίς πίστη, ἀπερχόμενος δέ ὁ ἄνθρωπος ἀπό τόν κόσμο αὐτό μέ τόν θάνατο εἶναι δυστυχής, ἐάν δέν ἔδωσε τήν ἐτυμηγορία τῆς πίστεώς του στόν Δημιουργό Θεό καί Σωτήρα Ἰησοῦ Χριστό.

Ὅταν ρωτήθηκε ὁ Κύριος «τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τά ἔργα τοῦ Θεοῦ;» ἀπεκρίθηκε καί εἶπε: «Τοῦτό ἐστι τό ἔργον τοῦ Θεοῦ ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος»²⁶. Στήν ἀποχαιρετιστήρια ὁμιλία Του στό ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλήμ πρὸς τοὺς μαθητές Του τοὺς προέτρεψε νά ἔχουν ἐμπιστοσύνη καί νά μήν ταραχοῦν καί κλονισθοῦν ἀπό ὅσα θά συνέβαιναν τό βράδυ ἐκεῖνο καί τήν ἐπομένη ἡμέρα, εἶπε:

*«Μή ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε »*²⁷

Ἡ πίστη, λοιπόν, στόν Χριστό εἶναι ἔργο τοῦ Θεοῦ. Τό θέλει ὁ Θεός. Τό ζητεῖ ἀπὸ ὅλα τά λογικά πλάσματα. Ἡ πίστη ἐδῶ καλεῖται ἔργο. Εἶναι ἡ ἀπάντηση στήν ἐρώτηση «τί νά κάμουμε». Δέν πρόκειται δηλαδή περί θεωρητικῆς ἀπλῶς πίστεως, ἀλλὰ περί ζώσης πίστεως ἡ

ὅποια ἔχει μεταβάλει τήν φωνή σέ ἐνεργό δράση, καί στήν ὑπηρεσία τοῦ Κυρίου μέ πλήρη ἀφιέρωση.²⁸

Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος ἐπισημαίνει ὅτι ἡ πίστη φανεροῦται, ἀποδεικνύεται ἀπό τά ἔργα, ἀπό τήν συμπεριφορά ἀπό τήν ζωή τοῦ ἀνθρώπου²⁹ καί ἐπιχειρηματολογεῖ θεολογικά³⁰.

Ἀλλ' ἡ πίστη αὕτη, γιά νά ἀποκτηθεῖ, προϋποθέτει ὅσα «γέγραπται». «Ταῦτα δέ γέγραπται», γράφει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης, «*ἵνα πιστεύσῃτε ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ καί ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ*». Καί ἐάν τά «γέγραπται» τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου ἔχουν τόση δύναμη, πόσον μᾶλλον ὅλες «αἱ Γραφαί», «αἱ μαρτυροῦσαι περί τοῦ Χριστοῦ»³¹ τῶν ὁποίων ἡ μελέτη θαυματουργήσε ἤδη ἀπό τοὺς πρώτους χρόνους τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου οἱ Χριστιανοί καλοῦνται Ἅγιοι, ὡς ἐξιστοροῦν οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Ἡ θέληση τοῦ Πατρὸς ἦταν στήν σκέψη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πιστεύοντας στὸν Χριστό, πού εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ, καί ἀπὸ καρδίας λατρεύοντας καί ὑπηρετώντας Αὐτόν, συναντιώμαστε μετὰ τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί πραγματοποιεῖται μέ αὐτό τὸν τρόπο ἡ πνευματικὴ ἔνωση, καθὼς στήν ἀρχιερατικὴ προσευχή Του ὁ Χριστὸς λέει, «*ἵνα πάντες ἔν ᾧσι καθὼς σύ, Πάτερ, ἐν ἐμοὶ κάγω ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν ᾧσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ μέ ἀπέστειλας*»³².

ζ'. Ἀνάγκη ὁμολογίας τῆς πίστεως.

Δέν μπορεῖ νά νοηθεῖ Χριστιανός, πού λέει ὅτι πιστεύει, ἀλλὰ δέν ὁμολογεῖ μετὰ παρρησίας τήν πίστη του. Μᾶς τό εἶπε αὐτό καθαρά ὁ Χριστὸς: «*Πᾶς ὅστις ὁ μ ο λ ο γ ῇ σ ε ι ἐ ν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κάγω ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς*»³³. Τό διεκήρυξε αὐτό καί ὁ θεῖος Παῦλος³⁴. Ἀφοῦ

συνοψίζει τό λυτρωτικό ἔργο τοῦ Χριστοῦ, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ τό περιεχόμενο τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐπιλέγει «ἐγγύς σου τό ρῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καί ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Τοῦτ' ἔστι τό ρῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν: ὅτι ἐάν ὁμολογήσης ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καί πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ Θεός αὐτόν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν σωθήσῃ· καρδίᾳ γάρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δέ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν».

Ἀλλά πῶς εἶναι δυνατόν ὁ ἄνθρωπος νά ὁμολογήσει, χωρίς νά ἔχει προηγουμένως πιστεύσει; Καί ἔπειτα τί νά ὁμολογήσει, ἀφοῦ δέν γνωρίζει τό τί πιστεύει; Ἀλλά καί ποία ἄλλη διδαχή εἶναι ἱκανή νά τόν μορφώσει χωρίς τίς Γραφές; Μέ τήν μελέτη τῶν Γραφῶν θά ὁδηγηθεῖ στήν γνώση τῆς ἀληθείας, καί θ' ἀποκτήσει τήν θερμότητα τῆς πίστεως καί τήν δύναμη τῆς ὁμολογίας καί μαρτυρίας, ὥστε νά μπορεῖ νά λέει μετά τοῦ θείου Παύλου: «Ἐπίστευσα διό καί ἐλάλησα καί ἡμεῖς πιστεύομεν διό καί λαλοῦμεν»³⁵. Τότε θά εἶναι ὁ «ἀντεχόμενος κατὰ διδαχήν πιστοῦ λόγου. ἵνα ᾗ δυνατός... καί παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καί τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν»³⁶. Ὁ πιστός παραβάλλει τά ἀπό τόν Κύριο χρησιμοποιηθέντα «γέγραπται» ὡς ὄπλα κατὰ τοῦ Σατανᾶ³⁷, καί θά ἀποκτᾷ τήν δύναμη νά νικήσει «διὰ τόν λόγον τῆς μαρτυρίας»³⁸. Πόσο ἐπιτακτικό προβάλλει τό ἔργο τοῦτο τῆς ὁμολογίας, κατὰ τοὺς σημερινούς σκοτεινοὺς τῆς ἀποστασίας καί πλάνης καιροὺς, πρὸς διδασκαλία, ἀφύπνιση καί ἐπιτροφή τῶν ἀπιστούντων καί κακουργούντων!

Εἶναι ἐποχή μαρτυρίας καί ὁμολογίας. Διατρέχουμε αἰῶνα σκότους, ἀμαθείας καί πλάνης περί τήν ἀληθινὴ πίστη. Τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἐπωφελοῦμενα τά ὄργανα τοῦ σκότους, κατορθώνουν νά συλλαμβάνουν τήν λεία τους.

Ποία άλλη τακτική θετικώτερη εργασίας και αποδόσεως μπορούμε να εφαρμόσουμε προς περιστολή, τουλάχιστον, του σημερινού κακού, είτε προς επαναφορά «τῶν θυμάτων» στην μάνδρα του Χριστού, είτε προς προφύλαξη του ανήκοντος στην Ἐκκλησία μέλους, τό ὁποῖο δέν ὑπέστη ἀκόμη τήν ἐπίθεση τῶν ἐχθρῶν καί τό ὁποῖο ἐμμένει στήν πίστη του καί προσέχει, ὥστε νά μή μολύνει τόν λευκό χιτῶνα τοῦ θείου βαπτίσματος, καθ' ὃ ὁμολόγησε ὅταν βαπτίσθηκε ὅτι συντάχθηκε μέ τόν Χριστό

η'. Διαμορφώνει τόν κατά Θεόν τέλειο ἄνθρωπο

Ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς δημιουργεῖ τόν κατά Θεόν «ἄρτιο»³⁹ ὁλοκληρωμένο καί τέλειο ἄνθρωπο. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, στήν Πρὸς Τιμόθεο Β', γ' 17, ὁμιλεῖ περί «ἀρτιότητος» τοῦ ἀνθρώπου, πού δημιουργεῖ «ἡ θεόπνευστος Γραφή», πού εἶναι «ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ...».

Ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος⁴⁰, τιθέμενος ἀντιμέτωπος στό Νόμο τοῦ Θεοῦ, θά δεῖ σάν σέ κάτοπτρο τήν ἠθική γυμνότητά του. Θά ἀναγνώρισει, ὅτι εἶναι «πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν»⁴¹ καί αἰχμάλωτος. Θά ἀναγνωρίσει τήν ἀθλιότητά του καί θ' ἀναφωνήσει «ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς μέ ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;»⁴², καί ἔτσι, «παιδαγωγούμενος ἀπὸ τοῦ Νόμου»⁴³ θά ὁδηγηθεῖ στὸν Χριστό, τόν Σωτήρα. Οἱ Γραφές θά τόν διαφωτίσουν περί τῆς μεγάλης ἀληθείας τοῦ «Εὐαγγελίου τῆς Χάριτος», κατὰ τό ὁποῖο ὁ Χριστός, βαστάζων ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τίς ἁμαρτίας ὅλων μας, ἐκούσια ἔπαθε «ἵνα τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπογενόμενος τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν»⁴⁴. Αὐτὴ ἡ Χάρη καί ἡ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πνευματικὴ αὔξηση καί ὁ ἠθικός

καταρτισμός⁴⁵ παρέχεται στον άνθρωπο, τον εν μετανοία και πίστει προσερχόμενο στον Χριστό,

Τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διά τοῦ θείου Παύλου ὁμιλεῖ περί τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ «μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες... εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι...»⁴⁶. Ὁ θεῖος Παῦλος νουθετεῖ τοὺς Φιλιππησίους γράφοντας, «ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καί ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καί διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες» (β' 15). . . Καί ἐρωτᾶται, ποῦ θά ἀποκτήσει κανεῖς τὰ προσόντα αὐτοῦ τοῦ πνευματικοῦ καί ἠθικοῦ καταρτισμοῦ; Μόνο μελετώντας τίς θεόπνευστες Γραφές.

Οἱ Ἁγίες Γραφές εἶναι τό ὑπέροχο Σχολεῖο, τό Πανεπιστήμιο τῆς θείας γνώσεως, στό ὁποῖο καλεῖται καθένας νά φοιτήσῃ καί μάλιστα ὅπως ὁ Τιμόθεος «ἀπό βρέφους»⁴⁷, γιά νά ἀποκτήσῃ τόν πλήρη πνευματικό καί ἠθικό καταρτισμό του.

* * * * *

3. Ὁφέλεια ἀπό τήν μελέτη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ τήν γνώση καί τήν ἐφαρμογή του

«Εγώ, λέγει ὁ Θεός, θά σέ συνετίσω, θά σέ διδάξω τήν ὁδό, στήν ὁποία πρέπει νά περιπατεῖς. Θά σέ συμβουλεύσω, ἐπάνω σου θά εἶναι ὁ ὀφθαλμός μου»⁴⁸.

ἼΑΣ μή λησμονοῦμε, ὅτι ζοῦμε στούς «ἐσχάτους καιρούς», κατά τοὺς ὁποίους «ἄνθρωποι ἀνθιστάμενοι εἰς τήν ἀλήθειαν, διεφθαρμένοι τόν νοῦν, ἀδόκιμοι δέ εἰς τήν πίστιν»⁴⁹ ἔχουν παραταχθεῖ ἀντίπαλοι.

Πώς θ' αντιμετωπίσουμε αυτούς, εάν δεν είμαστε εμείς αληθινοί και πεφωτισμένοι μαθητές του Χριστού. Νά, ένα καθήκον τό οποῖο ἐπιβάλλει τόν πνευματικό καί ἠθικό καταρτισμό μας μέ τήν γνώση τῆς Γραφῆς. Μέ αὐτή *“τήν μάχαιρα τοῦ Πνεύματος”* θά καθοδηγήσουμε καί θά ἐπαναφέρουμε τίς πλανηθεῖσες ψυχές πρός τόν Σωτῆρα Ἰησοῦ Χριστό. Ὁ Ὀριγένης σχολιάζοντας τόν στίχο ια' τοῦ ρλη' (138) Ψαλμοῦ (καί εἶπα· Ἄρα σκότος καταπατήσῃ με, καί νύξ φωτισμός ἐν τῇ τρυφῇ μου) παρατηρεῖ: *«Εἰ ἡ ἄγνοια καρδίας σκότος ἐστίν, («ἐσκοτίσθη γάρ, φησίν, ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία»⁵⁰ εἰκότως ἄρα ὁ αἷτιος ἡμῖν τοῦ σκότους τούτου γινόμενος, καί αὐτός ὀνομάζεται σκότος, ὅστις ἡμῶν τήν ἐν γνώσει τρυφήν προαιρεῖται σκοτίζειν, τοῦ Θεοῦ μή συγχωροῦντος, ἀλλά τό σκότος φωτίζοντος· «Τό γάρ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καί ἡ σκοτία αὐτό οὐ κατέλαβεν»⁵¹. Ὡς γάρ τήν ἄγνοιαν διά τῆς κακίας ἐπεκτησάμεθα, οὕτως καί τήν γνώσιν διά τῆς ἀρετῆς προσελάβομεν»⁵². Εἶναι δεῖγμα συνέσεως καί αὐτογνωσίας ὁ Χριστιανός νά ὁμολογεῖ τήν ἄγνοιάν του, γιά νά ζητήσῃ σέ κάθε βῆμα τῆς ζωῆς του τήν ἄνωθεν φώτιση καί ὁδηγία⁵³. Ἐνας ἐπιφανής Ἅγιος, ὁ ἱερός Αὐγουστῖνος ἔλεγε *«Κινδύνευσά νά γίνω σκεπτικιστής ὅταν ἦμουν νέος, ἀλλ' ἡ ζωή τῆς μάνας μου μ' ἐμπόδισε»*. Ἀλλά ἡ Γραφή καθόσον εἶναι *«ρήματα ζωῆς»* ὁδηγεῖ στήν ὀλοκλήρωση τῆς ἠθικῆς ζωῆς καί τῆς πίστεως πού διελύει στόν ἄνθρωπο τόν σκεπτικισμό καί τήν ἀπιστία καί τόν σώζει.*

Ἐνας δάσκαλος δίδασκε στούς μαθητές του τίς ἀντωνυμίες, *«ἐγώ, σύ, αὐτός»*. Στήν Χριστιανική Γραμματική, λέγει, πρέπει νά ἀρχίζουμε ἀντιστρόφως. Δηλαδή ὡς πρῶτο πρόσωπο πρέπει νά ἔχουμε τό *«αὐτός»*, ὡς δεύτερο τό *«σύ»*, καί τρίτο τό *«ἐγώ»*. Μέ ἄλλα λόγια, πρέπει πρῶτα νά σκεπτώμαστε τόν Θεό, ἀλλά καί νά ἔχουμε στήν πρώτη καί κυρία θέση τῶν σπουδῶν μας τίς Γραφές, τόν λόγο τοῦ Θεοῦ,

πού μᾶς ὁμιλεῖ, καί ὕστερα τά ἐπαγγελματικά καί ἄλλα βιβλία. Δεύτερο νά σκεπτώμαστε τόν πλησίον μας καί τρίτο τόν ἑαυτό μας. Πόσο μεγάλο εὐτύχημα θά ἦταν γιά τούς νέους καί τίς νέες νά διανοίξουν τούς ὀρίζοντες τῆς ζωῆς τους ἀναβαίνοντας τίς ὑψηλές κορυφές τῶν νοημάτων καί ἐννοιῶν τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἐάν ἓνας ἐπιστήμονας γιά νά εἰδικευθεῖ στόν κλάδο τῆς ἐπιστήμης του, πρέπει νά σπουδάσει ἐπαρκῶς τήν ἐπιστήμη του, ὡς Χριστιανός, πού εἶναι τίτλος καί κλάδος ἀσυγκρίτως μεγαλύτερος ἀπό κάθε ἄλλο, πρέπει νά μείνει ἀγράμματος; Ἡ ἀρτιότητα τοῦ χαρακτήρα του δέν πραγματοποιεῖται μέ τήν πανεπιστημιακή σπουδῇ, ὅσον δήποτε ἀξιόλογος καί ἀναγκαῖα ἂν εἶναι αὐτή, ἀλλά μέ τήν μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἡ ὁποία καί μόνον αὐτή διεκδικεῖ τόν τίτλον τῆς ἀναδείξεως τοῦ «ἀρτίου» ἀνθρώπου τοῦ «σώου τοῦ σοφοῦ» (Πρός Τιμόθεον Β΄ 48-16). Τοῦτο ἔχει ἀποδειχθεῖ μέ τήν θαυματουργή ἐπίδραση, πού ἄσκησε στόν χαρακτήρα ἐκείνων πού καθοδηγήθηκαν στήν ζωή τους ἀπό τήν Ἀγία Γραφή.

Ὁ Χριστός παραβάλλει αὐτόν πού ἀκούει τούς λόγους Του μέ αὐτόν πού πράττει τό θέλημα τοῦ Θεοῦ πρὸς ἄνθρωπο φρόνιμο, πού ἔκτισε τήν οἰκίαν του ἐπὶ τήν πέτρα τήν ἀσάλευτη⁵⁴. Ἡ ἐφαρμογή τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ δεικνύει τόν ἀληθῆ Χριστιανό. Ἀλλά τοῦτο προϋποθέτει τήν γνώση τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀποκαλυφθεῖσα ἀπό τόν Θεό σοφία. Ἡ κατανόηση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καί ἡ μέ τήν βοήθεια τῆς Χάριτος τοῦ Κυρίου ἡ τήρηση τῶν Θείων παραγγελμάτων, ἀσφαλῶς δημιουργεῖ τούς στέρρεους καί ἀκλόνητους στήν πίστη χαρακτῆρες πού πρίν ἀπό κάθε πειρασμό, ἀκόμη καί αὐτοῦ τοῦ θανάτου ἐξαιρουμένου, φαίνεται ὅτι εἶναι «τεθεμελιωμένοι ἐπὶ τήν πέτραν».

4. Οἱ συνέπειες τῆς ἀγνοίας τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ

Ἐάν «πᾶσα παράθασις καί παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν»⁵⁵ καί ἐμμονή στήν ἄγνοια τοῦ θείου λόγου συνεπάγεται ὀδυνηρές συνέπειες. Θά δώσουμε τόν λόγο σ' αὐτή τήν ἴδια τήν Ἀγία Γραφή, πού κρούει τόν κώδωνα τοῦ κινδύνου κατά τοῦ περιφρονητοῦ της. Ὁ Χριστός εἶπε, ὅτι ἀμαρτάνοντες δέν ἔχουμε καμμία δικαιολογία μετά τόν ἐπί γῆς ἐρχομό Του καί τό θεῖο κήρυγμα Του⁵⁶ καί ὅτι «ὁ λόγος τόν ὁποῖον ἐλάλησεν αὐτός θά κρίνῃ κατά τήν ἐσχάτην ἡμεραν»⁵⁷ ἐκείνους, πού δέν Τόν δέχθηκαν καί Τόν καταπατοῦν. Κ ρ ί σ η, λοιπόν ἀγαπητοί, καί κ α τ α δ ί κ η, νά ἡ τιμωρία. Ἀλλά καί ἐ κ δ ί κ η σ η καί ἀ π ω λ ε ί α ἐπαπειλεῖται «εἰς τούς μή γνωρίζοντας Θεόν καί εἰς τούς μή ὑπακούοντας εἰς τόν Εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»⁵⁸ καί εἰς ἐκείνους (τούς ἀπολλυμένους) στούς ὁποίους τό Εὐαγγέλιο εἶναι «κεκαλυμμένον»⁵⁹. Ἀλλά καί ἀ φ α ν ι σ μ ό ς, διότι «ὁ καταφρονῶν τόν λόγον θά ἀφανισθῇ, ὁ δέ φοβούμενος τήν ἐντολήν, αὐτός θά ἀνταμειφθῇ»⁶⁰, «ἐάν ὅμως παρεκτραπῇ ἡ καρδιά σου καί δέν ὑπακούσης... ἐγώ ἀναγγέλλω πρός ἐσᾶς σήμερον ὅτι ἐξάπαντος θά ἀφανισθῇτε...»⁶¹. Ἐπίσης, «ὁ λόγος μου ἠφανίσθη δι' ἔλλειψιν γνώσεως ἐπειδή σύ ἀπέρριψας τήν γνῶσίν καί ἐγώ ἀπέρριψα σέ... »⁶². Ἀλλά καί κ α τ ά ρ α : «Ἐπικατάρατος ὅστις δέν ἐμμένει εἰς τούς λόγους τοῦ νόμου τούτου, διά νά ἐκτελῇ αὐτούς»⁶³. Ἀλλά καί ὁ θ ά ν α τ ο ς ἀπειλεῖται: «Διαμαρτύρομαι πρός ἐσᾶς σήμερον τόν οὐρανόν καί τήν γῆν, ὅτι ἔθεσα ἐνώπιόν σας τήν ζωήν καί τόν θάματον, τήν εὐλογίαν καί τήν κατάραν. Διά τοῦτο τήν ζωήν, διά νά ζῆτε σύ καί τό σπέρμα σου, διά νά ἀγαπᾶς Κύριον τόν Θεόν σου, διά νά ὑπάκουης εἰς τήν φωνήν

αὐτοῦ, καί διὰ νά εἶσαι προσηλωμένος εἰς αὐτόν. Διότι τοῦτο εἶναι ἡ ζωή σου, καί ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν σου... »⁶⁴.

Ὅταν ὁ Θεός προλέγει τήν ἐπί γῆς ἔλευση τοῦ Χριστοῦ ὡς Προφήτου, ἐκφέρει καί τήν ἀπειλή, «ὁ ἄνθρωπος ὅστις δέν ὑπακούσῃ εἰς τοὺς λόγους μου, τοὺς ὁποίους αὐτός θά λαλήσῃ, ἐγώ θά ἐκζητήσω τοῦτο παρ' αὐτοῦ»⁶⁵. Καί ὁ λόγος αὐτός ὁ προφητικός ἀφόρα ἐμᾶς περισσότερο τοὺς Χριστιανούς, ἐφ' ὅσον κωφεύουμε στήν φωνή τοῦ Εὐαγγελίου. **Πλάνη λοιπόν**⁶⁶ ἐκδίκηση, κατάρα, ἀπώλεια, ἀφάνιση, θάνατος, κλπ. λέξεις βαρεῖς, πού δείχνουν ὅτι δέν εἶναι ἀζήμιος καί ἀβλαβής ἡ ἀθέτηση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, εἴτε ἀπό ἄγνοια, εἴτε ἀπό ἀμέλεια εἴτε ἀπό ἀπειθεία.

Ἀντιθέτως στούς εὐσεβεῖς ὑπόσχεται ὁ Θεός πλουτισμό καί ἀφθονία ἀγαθῶν. «Καί θά σέ πληθύνῃ Κύριος ὁ Θεός Σου, εἰς πάντα τά ἔργα τῶν χειρῶν σου, εἰς τόν καρπὸν τῆς κοιλίας σου, καί εἰς τόν καρπὸν τῶν κτηνῶν σου καί εἰς τά γεννήματα τῆς γῆς σου, εἰς ἀγαθόν...ἐάν ὑπακούσῃς εἰς τήν φωνήν Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, ὥστε νά φυλάττῃς τάς ἐντολάς αὐτοῦ, καί τά διατάγματα αὐτοῦ, τά γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Νόμου τούτου, ἐάν ἐπιστραφῇς πρὸς Κύριον τόν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καί ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου»⁶⁷.

Καί τό σπουδαιότερο, τό ὁποῖο τόσο νοσταλγοῦμε στίς σημερινές τραγικές συνθῆκες, εἶναι ἡ φυγαδευθεῖσα εἰρήνη, γιά τήν ἀπόκτηση τῆς ὁποίας «Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Λυτρωτής. . . ἐγώ εἶμαι Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ διδάσκων σέ διὰ τήν ἀσφάλειά σου, ὁ ὁδηγῶν σέ διὰ τῆς ὁδοῦ δι' ἧς ἔπρεπε νά ὑπάγῃς. Εἶδε νά ἤκουες τά προστάγματα μου. Τότε ἡ εἰρήνη σου θά ᾔτο ὡς π ο τ α μ ό ς, καί ἡ δικαιοσύνη σου ὡς κύματα θαλάσσης...»⁶⁸.

Μετά πατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ Δανιήλ.

Παραπομπές

¹ Β' Πέτρου α', 4

-
- ² Γενέσεως γ', 8
³ Ἐξόδου κ' 1-17
⁴ Λουκᾶ β', 25-35
⁵ Πρὸς Γαλάτες δ', 4
⁶ Ἰωάννου α', 17
⁷ Ὁ.π., σ. ιε', 26· ιδ', 26· ιστ', 13
⁸ Πρὸς Τίτον β', 12
⁹ Πρὸς Τιμόθεον Α', α', 8
¹⁰ Ἰακώβου γ', 17
¹¹ Ψαλμός α', 1 καὶ ἐξῆς
¹² Λουκᾶς ια', 28
¹³ Πρὸς Ρωμαίους β', 13-16
¹⁴ Ἰακώβου α', 22-25
¹⁵ Πρὸς Τιμόθεον Β', γ', 15
¹⁶ Πράξεων ιη', 24, 28
¹⁷ Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α', ε' 27
¹⁸ Λουκᾶ κδ', 32
¹⁹ Ἰωάννου ε', 35
²⁰ Ματθαίου ε', 14
²¹ Παροιμιῶν 8,1-5, 10-13, 17, 32-36 κλπ
²² Πρὸς Τιμόθεον Β', γ', 15-17
²³ Πρὸς Ρωμαίους γ', 20
²⁴ Ὁ.π., σ. ε', 13
²⁵ Ἰωάννου ιε', 22-23
²⁶ Ὁ.π., σ. α', 8-29
²⁷ Ὁ.π., σ. ιδ', 1
²⁸ Ὁ.π., σ. κ', 31
²⁹ Ἰακώβου β', 17
³⁰ Ὁ.π., σ. Ἰακώβου β', 20-26
³¹ Ἰωάννου ε', 39
³² Ὁ.π., σ. ιζ', 21
³³ Ματθαίου ι', 32
³⁴ Πρὸς Ρωμαίους ι', 1-18
³⁵ Πρὸς Κορινθίους Β', δ', 13
³⁶ Πρὸς Τίτον α', 9
³⁷ Ματθαίου δ', 1-11
³⁸ Ἀποκαλύψεως ιβ', 11
³⁹ Πρὸς Τιμόθεον Β', γ', 17
⁴⁰ Πρὸς Ρωμαίους γ', 9 - 28, Πρὸς Ἐφεσίους β', 1-3
⁴¹ Πρὸς Ρωμαίους ζ', 14
⁴² Ὁ.π., σ. ζ' 7-23
⁴³ Πρὸς Γαλάτες γ', 84
⁴⁴ Πέτρου Α', β', 24
⁴⁵ Πρὸς Ρωμαίους ε', 1, Β' Πρὸς Κορινθίους ε', 17, Πρὸς Κολοσσαεῖς α', 10-11
⁴⁶ Πρὸς Ἐφεσίους δ', 13-14
⁴⁷ Β' Πρὸς Τιμόθεον γ', 15

-
- ⁴⁸ Ψαλμός β', 8
⁴⁹ Β' Προς Τιμόθεον γ', 1-9
⁵⁰ Προς Ρωμαίους α', 21
⁵¹ Ιωάννου α', 5
⁵² Ώριγένους, Εἰς τοὺς Ψαλμούς (ρλη'), ΒΕΠΕΣ, τ. 16, 144
⁵³ Ψαλμός ογ', 28
⁵⁴ Ματθαίου ζ', 24
⁵⁵ Προς Ἑβραίους β', 2
⁵⁶ Ιωάννου ιε', 23
⁵⁷ "Ο.π., σ. ιβ', 48
⁵⁸ Προς Θεσσαλονικεῖς Β', α', 8-9
⁵⁹ Προς Κορινθίους Β', δ', 3
⁶⁰ Παροιμιῶν ιη', 13
⁶¹ Δευτερονομίου λα', 17-18)
⁶² Ὡσηέ δ', 6
⁶³ Δευτερονομίου κζ', 26
⁶⁴ "Ο.π., σ. λ', 19-20
⁶⁵ "Ο.π., σ. ιζ', 19
⁶⁶ Μάρκου ιβ', 44
⁶⁷ Λευϊτικοῦ λ', 9-10. Ἴδε καί ια', 13-15
⁶⁸ Ἡσαΐου μη', 16-19